

RECENSION

Originaltitel White Material
Svensk titel White Material
Regi Claire Denis
Producent Pascal Caucheteux
Manus Claire Denis, Marie N'Diaye, Lucie Borleteau
Foto Yves Cape
Roller Isabelle Huppert, Christophe Lambert, Nicolas Duvauchelle, Isaach De Bankolé, William Nadylam, Adèle Ado m fl
Frankrike, Kamerun
Längd 1 tim 40 min
Censur tillåten från 15 år
Distributör Folkets Bio AB

Ur *White Material*

White Material

Är hon en modig kvinna, en fighter som inte ger sig? Eller är hon bara naiv, rentutav dum? Maria Vial vägrar se vad som händer omkring henne. Hon ska till varje pris skörda sitt kaffe, trots att, vilket man påpekar för henne, kaffet inte kommer att kunna säljas. Familjens kaffeplantage ligger någonstans i ett ospecificerat land i Afrika. Det är ett land i sönderfall. De vita ska jagas ut ur landet, och deras ägodelar är bara "white material" som det är fritt fram för vem som helst att ta för sig av. Rebellerna tar makten på sitt eget sätt påhejade av en radiostation, milisen jagar rebellerna, armén försöker upprätthålla ordning medan de utländska trupperna ger upp och lämnar landet. Mitt i detta kaos tänker Maria Vial bara på sin kaffeskörd.

Maria Vial spelas av Isabelle Huppert och hon är som vanligt fantastisk. När hon står mitt på vägen i sin sommarklänning, ser hon bräcklig och nästan genomskinlig ut. Men i nästa stund styr hon skördarbetare och övriga familjemedlemmar med fast hand och visar en enorm styrka. Den ende hon inte rör på är den tonårige sonen som hon klemat bort. Han flippar ut totalt när han kommer till insikt om situationen. Trots att han är född och uppvuxen i Afrika, kommer han aldrig med sitt blonda hår och sina blå ögon att höra hemma där.

I filmens inledning klamrar Maria Vial med spända muskler sig fast utanpå en överfull buss. Hon är på väg hem till sin kaffeplantage, och handlingen berättas därefter i tillbakablickar. Vi förstår att hon verkligen älskar landet och arbetet. Hon känner att hon hör hemma där och ser sig inte alls som en välbärgad inflyttad. Men för de infödda runt omkring henne är det annorlunda. I en scen sitter hon och pratar med den gamle trotjänaren på plantagen, en som stannar trots faran eller mest för att han inte har någon annanstans att ta vägen, och båda är de överens om att de inte skulle kunna lämna platsen. Han förklarar då att det inte innebär samma sak för dem. Han vill inte förlora sitt land, men hon däremot är rädd för att förlora sina ägodelar.

I *White Material* återvänder regissören Claire Denis till Afrika. I slutet av 80-talet gjorde hon *Chocolat* i de norra delarna av Kamerun, där hon tillbringat en del av sin barndom. Även i *Chocolat* handlar det om en fransk familj och en kaffeplantage, om att vara fäst vid det man skapat genom hårt arbete. En av anledningarna till att Denis gjorde den filmen var att hon ville att fransmännen skulle sluta upp med att se på kontinenten Afrika genom kolonialismens glasögon och i stäl-

let se på Afrikas olika länder som vart och ett har sina tillgångar och sina problem. Men problemen hon skildrar i *White Material* handlar inte om ett lands utveckling utan om ett lands sammanbrott. Som en länk mellan dessa båda filmer kan man se skådespelaren Isaach de Bankolé, som i *Chocolat* spelar familjens Boy, lydig och klanderfritt klädd i vitt, men i *White Material* är han "boxaren", ledare för rebellerna. Säkert var det inte så att hon bara ville jobba med Bankolé ännu en gång, utan han får representera ett folks uppror mot förtryck. Maria Vial, som får representera förtrycket, stövlar på sviken både av familjen och landet, förblindad av envishet utan att förstå att hon blir mer och mer isolerad. När hon slutligen kommer hem, finns det inte mycket kvar av det som var hennes älskade plantage och inte heller av hennes familj.

Barnen och ungdomarna i rebellgruppen har lika tomma blickar som milisen, är lika förblindade av våldet. Claire Denis skildrar alla händelser lika obarmhärtigt och utan att ta ställning mot någon av parterna. Däremot tar hon helt klart ställning för detta icke namngivna afrikanska land, där all förödelse står i bjärt kontrast mot det otroligt vackra landskapet. Och trots att detta land inte har något namn, så känner vi igen det alltför väl från det dagliga nyhetsflödet.

Eva Lindfors